

Pas på afdrift ved sprøjtning

Selv meget små mængder af pesticider kan gøre skade eller måles, hvis de kommer på afveje. Sprøjt kun under gode forhold, og vælg den rigtige sprøjteteknik, så risikoen minimeres.

Vintersæden skal sprøjtes i den kommende tid. Det sker på en årstid, hvor vejrforholdene ikke altid er perfekte og der sprøjtes på næsten bar jord, uden plantedække til at nedsætte vindhastigheden ved jordoverfladen. Der er derfor god grund til ekstra omhu med at vurdere vindforhold og valg af korrekt sprøjteteknik.

Vandmiljø

Sprøjtning langs vandmiljø kræver opmærksomhed, fordi selv små koncentrationer af mange midler kan give påvirkning af de vandlevende organismer og vinddrift er en væsentlig årsag til fund af pesticider i overfladevand. Det er vigtigt at holde afstand, sænke bommen så meget som muligt, køre langsomt og sænke trykket, så afdriften reduceres så meget som overhovedet muligt. Tjek i øvrigt oplysninger om afstandskrav på midlernes etikette eller i [oversigten over afstandskrav](#) i [Middeldatabasen](#).

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

Plantager og frilandsgartneri

Mange af de midler, som anvendes i landbruget, er ikke godkendt i frugt- og grønsagskulturer. De har derfor en grænseværdi på 0. Det vil i praksis sige detektionsgrænsen, altså hvor lidt der kan måles. Hvis der findes rester af sådan et aktivstof, vil produkterne måske skulle destrueres, da aftagerne normalt ikke accepterer rester af ikke-godkendte midler, uanset hvor små mængderne måtte være.

Væksthuse

Væksthuse tæt på arealet bør for en ekstra sikkerheds skyld være lukket mens der sprøjtes, fordi mange kulturer er meget følsomme for sprøjtemidler. Dette gælder også, selv om vindretningen ikke er i retning af væksthuse.

Beboelse

Mange føler sig utrygge, når der sprøjtes på marker tæt på deres beboelse eller tæt på skoler, børneinstitutioner o.l. Det er godt naboskab at sørge for, at der ikke opstår den mindste tvivl om, at sprøjtevæsken kun lander i marken.

Økologiske arealer

Sker der afdrift til økologiske arealer, vil produktionen ikke længere være økologisk, og der bliver stillet krav om ny omlægning.

Følsomme nabomarker

Vær også opmærksom på ikke at skade nabomarker, der er følsomme for de anvendte midler.

Glyphosat

Effekten af glyphosat er størst, når vandmængden højest er 150 l pr. ha. Der skal derfor anvendes en afdriftsreducerende dyse, så der ikke sker afdrift til markens kanter og omgivelser.

Dysetyper og afdrift

Valg af dysetype har stor betydning for omfanget af vinddrift. Ved en given dysestørrelse er der mest vinddrift ved brug af fladsprededyser. Ved brug af lavdrift- og refleksdyser nedsættes vinddriften med ca. 50 procent i forhold til en fladsprededyse af samme størrelse. I forsøg er der opnået lige så god effekt med lavdrift- og refleksdyser som med brug af fladsprededyser. Ved brug af de kompakte luftinjektionsdyser og alm. luftinjektionsdyser reduceres vinddriften yderligere, så afdriftsreduktionen afhængig af tryk kan være helt op til 90-95 procent. Luftinjektionsdyser har i forsøg dog vist nedsat effekt ved visse planteværnsopgaver og især ved ukrudtsbekæmpelse på meget småt ukrudt. Injektionsdyser kan derfor ikke anbefales ved anvendelse af bladmidler mod småt græsukrudt. Ved brug af midler med primært jordvirkning som Boxer, Stomp og DFF vil det effektmæssigt være acceptabelt at anvende luftinjektionsdyser.

Billedet viser tydeligt, at lavdriftsdyserne på venstre side af bommen nedsætter afdriften. På højre side af bommen er monteret almindelige fladsprededyser af samme størrelse. Foto: Hardi International.

Det kan være en god ide i den yderste omgang at anvende de kompakte luftinjektionsdyser. Hvis der i tripletten vælges samme dysestørrelse af f.eks. lavdriftsdyser og kompakte luftinjektionsdyser kan man blot dreje frem til de kompakte luftinjektionsdyser af samme størrelse uden at ændre tryk og kørehastighed. Dette er ikke lige så enkelt ved brug af alm. luftinjektionsdyser, da de kræver højere tryk end de øvrige dysetyper.

Vejrforhold og sprøjteteknik

Vind, m/s	Beskrivelse af vind	Dyseforslag	Bemærkninger
0-0,5	Stille, ingen påvirkning af vimpel	Lavdriftsdyse 015 eller 020 Fladsprededyse 030	Risiko for opdrift på varme dage, dog ikke morgen og aften
0,5-2	Næsten stille, vimpel og løv rører sig let	Lavdriftsdyse 015, 020 eller 025	Ideelle sprøjteforhold.
2-3	Svag, vimpel løftes	Lavdriftsdyse 020 eller 025	Acceptable sprøjteforhold
3-5	Let, vimpel strækkes	Lavdriftsdyse 025 eller 030 Kompakt luftinjektionsdyse 020, 025 eller 030 Luftinjektionsdyse 015 eller 020	Mindre gode sprøjteforhold
Mere end 5	Jævn vind, grene bevæger sig		Undlad sprøjtning

Forhold som nedsætter afdrift:

- lav kørehastighed
- lav bomhøjde
- lavt tryk
- medvind i køreretningen

Disse forholdsregler vil sammen med valg af en velegnet dyse give god kontrol med afdrift.

Luftassistance og luftsprøjter

Med Hardi Twin-systemet eller tilsvarende luftassistance giver den afdriftsreducerende effekt mulighed for at anvende små dysestørrelser med henblik på at opnå en stor sprøjtekapacitet. Vær også med denne sprøjteteknik opmærksom på, at de afdriftsreducerende dyser sammen med luftassistenten giver en reduktion af afdrift i forhold til fladsprededyser.

Eurofoil-systemet har i forsøg med meget lav lufthastighed vist reduceret afdrift, men ikke ved normal lufthastighed. Der rådes til stor forsigtighed ved indstilling af luftmængden ved sprøjtning i vintersæd, hvor jorden er næsten bar.

Se også: [Forslag til dysevalg i tripletten](#)

Kontakt din [lokale rådgivningsvirksomhed](#), hvis du vil vide mere om dette emne.